

Kursplan

för kurs på grundnivå

**Tvåspråkiga ungdomars språk- och kunskapsutveckling - ingår i
lärarfortbildningen**

**30.0 Högskolepoäng
30.0 ECTS credits**

**The Development of Language, Cognition and Academic Proficiency of
Bilingual Adolescents - In Service Training for Teach**

Kurskod:	CT1140
Gäller från:	VT 2009
Fastställd:	2009-03-09
Institution	Institutionen för svenska och flerspråkighet
Ämne	Tvåspråkighet

Beslut

Humanistiska fakultetsnämnden inrättade kursen 2008-09-12.

Denna kursplan är fastställd av styrelsen för Centrum för tvåspråkighetsforskning 2009-03-09.

Denna kursplan är upphävd av institutionsstyrelsen vid Institutionen för svenska och flerspråkighet 2021-06-02.

Förkunskapskrav och andra villkor för tillträde till kursen

Särskild behörighet: Lärarexamen.

Kursens uppläggning

Provkod	Benämning	Högskolepoäng
DEL1	Migration, kultur och kommunikation	7.5
DEL2	Tvåspråkig utveckling	7.5
DEL3	Språkanalys	7.5
DEL4	Kunskapsutveckling i flerspråkigt perspektiv	7.5

Kursens innehåll

Kursen vänder sig till verksamma lärare på grundskolans senare år och på gymnasieskolan som i sitt arbete kommer i kontakt med ungdomar som har en annan kulturell och språklig bakgrund än majoritetsbarn. Kursen erbjuder lärarna, oavsett deras ämnesinriktning, kunskaper om kulturella och språkliga aspekter och vad dessa kan ha för betydelse för elevers skolframgång och därmed för skolans målpuppfyllelse.

Kursen består av följande delkurser:

Delkurs 1: Migration, kultur och kommunikation, 7,5 hp

Delkursen syftar till att ge de studerande insikt om den egna kulturen och kunskaper om andra kulturer och vad som händer i mötet mellan dem. En orientering ges om kulturmöten i skolan och om tvåspråkiga elevers situation. Vidare ger kursen en introduktion till aspekter av begreppet mångkulturalism, i synnerhet vad avser språklig och kulturell mångfald, etnicitet, migration och globalisering, med särskilt fokus på svenska förhållanden.

Delkurs 2: Tvåspråkig utveckling, 7,5 hp

Delkursen innehåller en orientering om simultan och successiv inlärning av mer än ett språk hos barn, varvid jämförelse görs med förstaspråksinlärning hos enspråkiga barn. Dessutom belyses olika faktorer som påverkar

flerspråkiga barns språkutveckling, bl.a. användningsdomäner för språken. Vidare innehåller delkursen en orientering om tvåspråkighet i förskolan och skolan ur skilda aspekter såsom organisationsmodeller, språkutveckling och skolframgång. Delkursen innehåller vidare en introduktion till centrala teorier för hur framför allt andraspråket växer fram samt för individuella och sociala faktorer som påverkar inläringen. Dessa teorier belyser den speciella inlärningsprocess som utvecklingen av ett andraspråk innebär.

Delkurs 3: Språkanalys, 7,5 hp

Delkursen ger en introduktion till bedömning av andraspråkselevs muntliga och skriftliga språkproduktion. Härvid behandlas olika språkliga nivåer, främst fonologi, morfologi, lexikon, syntax och diskurs med tyngdpunkt på svårigheter för inlärare av svenska som andraspråk. Delkursen syftar dessutom till att ge en översikt över svenskans struktur i ett tvärspråkligt, språktypologiskt perspektiv. Vidare ger delkursen en orientering om olika utgångspunkter och modeller för bedömning och analys av läromedelstexter ur ett andraspråksperspektiv. Dessutom belyses olika texttyper och deras roll i en språk- och kunskapsutvecklande undervisning.

Delkurs 4: Kunskapsutveckling i flerspråkigt perspektiv, 7,5 hp

Delkursen belyser hur kulturellt betingade skillnader såsom språklig socialisation, språksyn, inläringstraditioner samt läs- och skrivtraditioner påverkar lärarens undervisning och elevens lärande på ett andraspråk. Dessutom diskuteras läs- och skrivprocessen ur ett andraspråksperspektiv. Vidare diskuteras arbetssätt och modeller för ämnesundervisning på andraspråket svenska som syftar till en parallell språk- och kunskapsutveckling. Särskild tonvikt läggs på att synliggöra språkliga svårigheter i ämnesundervisningen samt synliggöra den kulturella basen i stoffurval, läromedelstexter och arbetssätt. Delkursen ger vidare kunskaper om språkets roll som kunskapsförmedlare och vilka konsekvenser detta kan ha för barn med annat modersmål än undervisningsspråket.

Förväntade studieresultat

Delkurs 1: Migration, kultur och kommunikation, 7,5 hp

Studenten ska efter avslutad delkurs kunna...

- redogöra för grundläggande begrepp och distinktioner inom ett urval av tvåspråkighetsforskningens områden
- beskriva huvudsakliga faktorer som kan påverka interkulturell kommunikation och grupprelationer
- redogöra för, och förklara, centrala aspekter av språkpolitik, språkideologier och attityder till språk och språkfrågor i samhället samt diskutera ev. samband mellan sådana aspekter
- diskutera samband mellan språklig och kulturell mångfald, etnicitet, migration, globalisering och minoritetspolitik samt analysera faktorer som påverkar språkbyte eller språkbevarande hos minoritetsgrupper
- formulera, diskutera och söka lösa problem som rör språklig diskriminering och språklig mångfald i skola och arbetsliv

Delkurs 2: Tvåspråkig utveckling, 7,5 hp

Studenten ska efter avslutad delkurs kunna...

- beskriva och exemplifiera fenomen som rör tvåspråkigas språkanvändning samt språkkontaktfenomen på främst individuell nivå
- redogöra för, och diskutera, centrala teorier om språkinläring och -utveckling och hur dessa teorier har påverkat undervisningen av andraspråkselever
- visa insikt om vad det innebär att behärska ett språk på olika nivåer samt uppvisa medvetenhet om språkets olika funktioner
- diskutera sambandet mellan språk- och tankeutveckling
- redogöra för olika typer av tvåspråkig utveckling och diskutera vilka pedagogiska möjligheter tvåspråkigheten ger
- beskriva olika utbildningsmodeller som i olika grad syftar till språklig och kulturell mångfald och som i varierande utsträckning leder till skolframgång för flerspråkiga elever

Delkurs 3: Språkanalys, 7,5 hp

Studenten ska efter avslutad delkurs kunna...

- beskriva svenskans struktur främst vad gäller nivåerna fonologi, morfologi, lexikon, syntax och diskurs
- visa kunskaper om specifika drag i svenskan i förhållande till andra språk och vad detta kan innebära för språkutvecklingen
- redogöra för den process som utvecklingen av två språk innebär och utifrån denna kunna analysera barns och ungdomars språk och utforma individuella utvecklingsplaner
-

Delkurs 4: Kunskapsutveckling i flerspråkigt perspektiv, 7,5 hp

Studenten ska efter avslutad delkurs kunna...

- diskutera hur kulturellt betingade skillnader såsom språksyn, inlärningstraditioner samt läs- och skrivtraditioner påverkar lärarens undervisning och elevens lärande på ett andraspråk
- redogöra för vilka pedagogiska möjligheter tvåspråkigheten kan ge
- belysa läs- och skrivprocessen ur ett andraspråksperspektiv och använda sig av dessa kunskaper i det pedagogiska arbetet
- visa kunskap om hur lärande på ett andraspråk går till och utifrån dessa kunskaper ha verktyg för att arbeta språk- och kunskapsutvecklande
- diskutera arbetssätt för ämnesundervisning på andraspråket svenska som syftar till en parallell språk- och kunskapsutveckling

Undervisning

Undervisningen sker i form av föreläsningar och seminarier (där aktivt deltagande av kursdeltagarna förutsätts).

Kunskapskontroll och examination

a. Kursen examineras genom löpande hemuppgifter, hemskrivningar, salskrivningar och/eller aktivt deltagande i undervisningen.

b. Betygssättning sker enligt en sjugradig målrelaterad betygsskala:

A = Utmärkt

B = Mycket bra

C = Bra

D = Tillfredsställande

E = Tillräckligt

Fx = Otillräckligt

F = Helt otillräckligt

c. Kursens betygskriterier delas ut vid kursstart. Dessa har fastställts av styrelsen för Centrum för tvåspråkighetsforskning.

d. Betyg på hel kurs grundar sig på en sammanvägning av betygen på delkurserna. För att få slutbetyg på hela kursen krävs lägst betyget E på samtliga delkurser.

e. Vid underkännande gäller att studerande som fått betyget Fx eller F på ett prov har rätt att genomgå fyra ytterligare prov så länge kursen ges för att uppnå lägst betyget E. Studerande som fått lägst betyget E på prov får inte genomgå förnyat prov för högre betyg.

Studerande som fått betyget Fx eller F på prov två gånger av en och samma examinator har rätt att få en annan examinator utsedd för att bestämma betyg på provet, om inte särskilda skäl talar emot det. Framställan härom ska göras till styrelsen för Centrum för tvåspråkighetsforskning.

Övergångsbestämmelser

När kursen inte längre ges eller kursinnehållet väsentligen ändrats har studenten rätt att en gång per termin under en treterminsperiod examineras enligt denna kursplan. Dock gäller fortfarande begränsningarna enligt punkt e under rubriken "Examination och kunskapskontroll" ovan. För överensstämmelser med det tidigare kurssystemet hänvisas till studievägledare eller studierektor vid Centrum för tvåspråkighetsforskning.

Begränsningar

Kursen får inte tillgodoräknas i examen samtidigt med sådan inom eller utom landet genomgången och godkänd kurs, vars innehåll helt eller delvis överensstämmer med innehållet i kursen.

Kurslitteratur

Med reservation för ev. ändringar p.g.a. utgången litteratur e.d.

Delkurs 1: Migration, kultur och kommunikation, 7,5 hp
Migration, Culture and Communication, 7.5 ECTS

Hultinger, E.-S. & Wallentin, C. (red.) (1996), Den mångkulturella skolan. Lund: Studentlitteratur.

Hyltenstam, K. (red.), Sveriges sju inhemska språk □ ett minoritetspråksperspektiv. Lund: Studentlitteratur. .
(Valda delar enligt lärarens anvisningar)

Hyltenstam, Kenneth & Inger Lindberg (red.), Svenska som andraspråk □ i forskning, undervisning och

samhälle. Lund: Studentlitteratur. Följande kapitel läses:

- Boyd, S.: Utländska lärare i Sverige □ attityder till brytning (s. 419-436)
- Fraurud K. & E. Bijvoet.: Multietniskt ungdomsspråk och andra varieteter av svenska i flerspråkiga miljöer (s. 389-418)
- Haglund, C.: Flerspråkighet och identitet (s. 359-388)
- Stroud, C.: Halvspråkighet och rinkebysvenska som språkideologiska begrepp (s. 329-358)

Illman, R. Nynäs, P. (2005), Kultur, människa, möte. Ett humanistiskt perspektiv. Studentlitteratur, Lund.

Sundgren, E. (red.) (2007), Sociolingvistik. (Valda delar enligt lärarens anvisningar)

Dessutom tillkommer kopierat material som tillhandahålls av läraren efter kursstart.

Delkurs 2: Tvåspråkig utveckling, 7,5 hp
Bilingual Development, 7.5 ECTS

Abrahamsson, Niclas (2009), Andraspråksinläring. Lund: Studentlitteratur. (Valda delar enligt lärarens anvisningar)

Arnberg, Lenore (2004), Så blir barn tvåspråkiga. Vägledning och råd under förskoleåldern. Stockholm: Wahlström & Widstrand.

Hyltenstam, Kenneth & Inger Lindberg (2004), Svenska som andraspråk □ i forskning, undervisning och samhälle. Lund: Studentlitteratur. Följande kapitel läses:

- Axelsson, M.: Skolframgång och utbildning (s.508-538)
- Ekberg, L.: Grammatik och lexikon på nästan infödd nivå. (s.259-276)
- Park, H.-S.: Kodväxling som fenomen □ exemplet svenska-koreanska. (s.297-325).
- Tingbjörn, G. : Svenska som andraspråk i ett utbildningspolitiskt perspektiv □ en tillbakablick. (s. 743-761)

Hyltenstam, K. & C. Stroud (1991), Språkbyte och språkbevarande. Lund: Studentlitteratur. (s. 46-60. Kopia tillhandahålls vid kursstart.)

Sellgren, Mariana (2005), Ämnesundervisning för tvåspråkiga elever □ integrering av språk och kunskap. I: Axelsson, M., Rosander, C. & M. Sellgren: Stärkta trådar □ flerspråkiga barn utvecklar språk, litteracitet och kunskap. Stockholm: Språkforskningsinstitutet. (s. 200-233 och 252-274). Kan beställas på:
http://www.rinkeby-multiling.stockholm.se/publikationer/starkta_tradar_bestallningsformular.htm

Dessutom tillkommer kopierat material som tillhandahålls av läraren efter kursstart.

Delkurs 3: Språkanalys, 7,5 hp

Abrahamsson, Tua & Pirkko Bergman (red.) (2005), Tankarna springer före □ Att bedöma ett andraspråk i utveckling. Stockholm: HLS förlag.

Andersson, Lars-Gunnar (1987), Språktypologi och språksläktskap. Skriptor.

Boström, Lena & Gunlög Josefsson (2006), Vågar till grammatik. Lund: Studentlitteratur. (ca 200 s. enligt lärarens anvisningar)

Engstrand, Olle (2007), Fonetik light. Lund: Studentlitteratur. (Valda delar enligt lärarens anvisningar)

Hellman, Christina (2003), Att läsa på ett nytt språk □ att läsa på nytt? (Artikeln hämtas från:
www.ki.se/dyslexi (klicka på □ Publikationer □))

Hyltenstam, Kenneth & Inger Lindberg (red.) (2004). Svenska som andraspråk i forskning, undervisning och samhälle. Lund: Studentlitteratur.

- följande kapitel läses:

- Enström, I.: Ordförråd och ordinläring □ med fokus på avancerade inlärare, s. 171-196
- Kuyumcu, Eija: Genrer i skolans språkutvecklande arbete, 573-596.

- Philipsson, Anders: Svenskans morfologi och syntax i ett andraspråksperspektiv, 117-152.
- Viberg, Åke: Lexikal utveckling i ett andraspråk, 197-220.

Viberg, Åke, Kerstin Ballardini & Sune Stjärnlöf (1986), Mål. Svensk grammatik på svenska. Stockholm: Natur och Kultur.

Viberg, Åke (1991), Utvärdering av Skolförberedelsegrupper i Rinkeby. En longitudinell djupstudie av språkutvecklingen. Rinkeby-rapport 4. Stockholm: Stockholms universitet, Centrum för tvåspråkighetsforskning. (kap 3, tillhandahålles av läraren)

Dessutom tillkommer kopierat material som tillhandahålles av läraren efter kursstart.

Delkurs 4: Kunskapsutveckling i flerspråkigt perspektiv, 7,5 hp

Axelsson, Monica, Ingrid Lennartson-Hokkanen & Mariana Sellgren (2002), Den röda tråden. Utvärdering av Stockholms stads storstadssatsning □ målområde språkutveckling och skolresultat. Stockholm: Språkforskningsinstitutet i Rinkeby. (Valda delar enligt lärarens anvisningar) Boken kan beställas på: http://www.rinkeby-multiling.stockholm.se/publikationer/starkta_tradar_bestallningsformular.htm

Cummins, Jim (1996/2001), Negotiating identities: Education for empowerment in a diverse society. 1st or 2nd. Edition. Los Angeles: California Association for Bilingual Education. (Valda delar enligt lärarens anvisningar)

Dysthe, Olga (1996), Det flerstämmiga klassrummet. Lund: Studentlitteratur.

Gibbons, Pauline (2002), Scaffolding Language, Scaffolding Learning. Teaching Second Language Learners in the Mainstream Classroom. Portsmouth, N.H.: Heinemann.

Hyltenstam, Kenneth & Inger Lindberg (red.) (2004), Svenska som andraspråk i forskning, undervisning och samhälle. Lund: Studentlitteratur.

- följande kapitel läses:

- Holmegaard, Margareta & Ingrid Wikström: Språkutvecklande ämnesundervisning, 539 □ 572.
- Kuyumcu, Eija: Genrer i skolans språkutvecklande arbete, 573 □ 596.
- Lindberg, Inger: Samtal och interaktion □ ett andraspråksperspektiv. s. 461 □ 499
- Sjöqvist, Lena: Att arbeta med portfölj, 627 □ 644.

Sellgren, Mariana (2005), Ämnesundervisning för flerspråkiga elever □ integrering av språk och kunskap. I: Monica Axelsson, Carin Rosander & Mariana Sellgren, Stärkta trådar □ flerspråkiga barn och elever utvecklar språk, litteracitet och kunskap. Stockholm: Språkforskningsinstitutet i Rinkeby, Stockholms stad. (s. 233 □ 274)

Skolverket (1999). Att undervisa elever med Svenska som andraspråk.

Dessutom tillkommer kopierat material som tillhandahålles av läraren efter kursstart.